

gemeente **Oosterhout**

Nota investerings- en afschrijvingsbeleid 2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
1.1. Algemeen	3
1.2. Veranderingen	3
2. Investerings	4
2.1. Het begrip investeringen	4
2.2. Type investeringen	5
2.2.1. Immateriële vaste activa:	5
2.2.2. Financiële vaste activa	5
2.2.3. Materiële vaste activa	6
2.3. Ondergrens investeringsbedragen	6
2.4. Activering van investeringen	7
2.5. Toerekening apparaatskosten	8
2.6. Investerings ten laste van reserves	8
2.7. Investerings en het BTW compensatiefonds	8
3. Kredieten	9
3.1. Planning & controlcyclus	9
3.2. Jaarlijks investeringsplafond	10
3.3. Kredietaanvragen	10
3.4. Vervallen investeringsruimte / afsluiten lopende kredieten	12
4. Verantwoording	12
4.1. Standaard dossierindeling	13
4.2. Tussentijdse evaluatie	13
4.3. Nacalculatie en verschillenanalyse	14
4.4. Afsluiten en bewaren van dossiers	14
5. Afschrijven en rente toerekenen	14
5.1. Toerekeningbeginsel	15
5.2. Afschrijvingsmethode	15
5.3. Afschrijvingsbasis (waarderingsgrondslag)	16
5.4. Afschrijvingstermijn	17
5.5. Overige aandachtspunten afschrijven	18
5.5.1. Startmoment van afschrijvingen	18
5.5.2. Afschrijving op gronden	19
5.5.3. Extra (incidentele) afschrijvingen	19
5.5.4. Restwaarde	19
5.5.5. Componentenbenadering	19
5.6. Rente	19
Bijlage 1 Begrippen	20
Bijlage 2 Afschrijvingstabel	23

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Voor u ligt de nota 'Investerings- en afschrijvingsbeleid 2017'. Deze nota is een actualisatie van de vorige nota uit 2004. Vanwege veranderingen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de invoering van de vennootschapsbelasting (VPB) voor overheidslichamen heeft deze nota op verschillende punten aanpassing.

Aanpassing van de nota is vooral benodigd als gevolg van een veranderde interpretatie van wetgeving en richtlijnen van de Commissie BBV, onder meer ten aanzien van het waarderen van vastgoed en de verwerking van investeringen in riolering en afvalverwijdering. Daarnaast is de wetgeving in het BBV aangevuld op het gebied van de indeling van de materiele vaste activa. Ook dienen investeringen met maatschappelijk nut met ingang van 2017 verplicht geactiveerd te worden. Tot slot heeft ook de invoering van de vennootschapsbelasting voor overheidslichamen gevolgen voor het grensbedrag van activeren voor activiteiten die onder deze heffing vallen.

Kennis van en inzicht in de voorschriften van het BBV, de juiste interpretatie en consequente en consistente toepassing ervan zijn belangrijk voor het bepalen van de financiële positie van de gemeente. Daardoor dienen deze voorschriften niet alleen een boekhoudkundig maar ook een bestuurlijk belang. De uitgangspunten van deze nota worden onder andere zichtbaar in de begroting en de jaarrekening.

1.2. Veranderingen

Het BBV is de wettelijke basis voor o.a. onze begrotings- en verantwoordingsdocumenten. In onze 'Financiële verordening artikel 212' is dit nader uitgewerkt, waarbij voor verdere verfijning verwezen wordt naar onderliggende nota's. Voor de wijze waarop activa moet worden gewaardeerd en afgeschreven wordt in de verordening artikel 212 verwezen naar de nu voorliggende beleidsnota 'Investerings- en afschrijvingsbeleid'.

In 2014 heeft een door de VNG ingestelde commissie (Commissie Depla) een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. Dit voorstel heeft ook consequenties voor de verantwoording van activa. De systematiek van activering en afschrijving zal voor alle investeringen gelijk worden getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut dienen met ingang van 2017, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven.

De veranderingen in deze nota hebben tot doel om de eenduidigheid in het afschrijvingsbeleid en de waardering van activa te bevorderen. Wijzigingen in deze nota ten opzichte van de voorgaande nota betreffen:

- Met ingang van 1 januari 2017 worden investeringen met maatschappelijk nut gelijk behandeld als investeringen met economisch nut. Deze investeringen worden geactiveerd en over de verwachte levensduur afgeschreven.
- De indeling van activa is aangepast, waarbij bij investeringen met economisch nut onderscheid wordt gemaakt in investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing geheven kan worden. Deze aanpassing is reeds in 2015 doorgevoerd.

- Enkele afschrijvingstermijnen zijn aangepast op basis van de verwachte gebruiksduur en tevens zijn nieuwe soorten investeringen met bijbehorende afschrijvingstermijnen aan de nota toegevoegd. De termijnen worden toegepast op nieuwe investeringen met ingang van 1 januari 2017.
- Het activeren van investeringen is verplicht vanaf € 25.000. Voor activiteiten die onder de vennootschapsbelasting vallen, geldt een activeringsgrens van de investering van € 450. Deze verandering zal met ingang van 1 januari 2016 worden doorgevoerd.
- Op het moment dat vastgoed zijn maatschappelijke functie verliest, zal het (indien nodig) versneld moeten worden afgeschreven tot een bedrijfseconomisch verantwoorde waarde.
- Het startmoment van afschrijvingen op investeringen is 1 januari van het jaar volgend op het gereedkomen van de investering. Dit betekent dat op investeringen die in 2017 gereed komen voor het eerst in 2018 zal worden afgeschreven. Deze aanpassing zal per 1 januari 2017 worden doorgevoerd.
- Voor iedere investering boven € 500.000 wordt een nacalculatie / verschillenanalyse opgesteld.
- Kredieten die nog doorlopen in het jaar na aanvraag, worden in principe bij de tweede concernrapportage afgesloten. In de oude nota was dit moment nog gekoppeld aan de eerste concernrapportage. In de praktijk bleek deze termijn niet haalbaar.

Bovengenoemde aanpassingen zijn voor zover mogelijk al verwerkt in de begroting 2017. Hierdoor zal het financieel effect van deze aanpassingen naar verwachting marginaal zijn en is het dus niet nodig om de begroting 2017 hierop aan te passen.

2. Investerings

2.1. Het begrip investeringen

De gemeente heeft jaarlijks veel uitgaven, deze kunnen globaal verdeeld worden in twee categorieën:

- Exploitatie-uitgaven.
Dit zijn regelmatig terugkerende uitgaven die in de normale exploitatiebegroting worden geraamd en verantwoord. Te denken valt aan salarisbetalingen, klein onderhoud, energielasten, verzekeringen, belastingen en ook de kapitaallasten.
- Investerings.
Dit zijn uitgaven waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. De meest voorkomende investeringen van de gemeente hebben betrekking op kapitaaluitgaven in verband met de bouw, verbouw en / of verbetering van gebouwen, de aanleg van wegen, straten, rioleringen en openbaar groen en de accommodaties op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en recreatie.

Deze nota gaat over de tweede categorie. In het BBV zijn in hoofdstuk V verschillende regels opgenomen over activeren. Sommige regels zijn algemeen, maar er zijn ook specifieke regels die gelden voor de verschillende soorten activa.

2.2. Type investeringen

In artikel 33 van het BBV wordt onderscheid gemaakt in: 1. Immateriële vast activa; 2. Financiële vaste activa; en 3. Materiële vaste activa.

2.2.1. Immateriële vaste activa:

Immateriële activa zijn kapitaaluitgaven waar geen bezittingen tegenover staan.

In de balans moet onderscheid gemaakt worden in:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling veelal de kosten die worden gemaakt in de voorbereiding van een groot project. Deze kosten mogen echter alleen geactiveerd worden als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- het voornemen bestaat om het actief te verkopen of te gebruiken;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te gebruiken staat vast;
- dat het actief economisch of maatschappelijk nut zal genereren;
- dat de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De afschrijvingstermijn voor onderzoek en ontwikkeling bedraagt maximaal vijf jaren, voor kosten van geldleningen staat deze termijn maximaal op de looptijd van de lening.

2.2.2. Financiële vaste activa

Financiële activa zijn activa die een financiële waarde vertegenwoordigen. In de balans dient de volgende onderverdeling gemaakt te worden bij de financiële vaste activa:

- Kapitaal verstrekkingen aan: (bijvoorbeeld het verstrekken van aandelenkapitaal)
  - deelnemingen
  - gemeenschappelijke regelingen
  - overige verbonden partijen
- Leningen aan (hierbij wordt rente en aflossing berekend):
  - woningbouwcorporaties
  - deelnemingen
  - overige verbonden partijen
- Overige langlopende leningen
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa in eigendom van derden vallen onder de financiële vaste activa. Voorwaarden voor activering:

- er moet sprake zijn van een investering door derden;
- deze investering draagt bij aan de publieke taak;
- deze derde heeft zich verplicht te investeren op een wijze die beoogd wordt door de gemeente;
- de gemeente kan de bijdrage of het actief terugvorderen indien de derde in gebreke blijft.

2.2.3. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreffen de kapitaaluitgaven waar tegenover een actief staat met een nuttigheidsduur over meerdere jaren. Er wordt onderscheid gemaakt in:

- Investerings met economisch nut (dit zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of verhandelbaar zijn);
- Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (dit betreft bijvoorbeeld de investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering);
- Investerings met maatschappelijk nut (dit betreft investeringen die geen middelen genereren, maar wel duidelijk een publieke taak vervullen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om investeringen in water, wegen en groen).

Het verloop van de materiële vaste activa moet door middel van een sluitend overzicht worden weergegeven waarin de boekwaarde 1/1, (des)investeringen, afschrijvingen, bijdragen van derden die direct gerelateerd zijn aan een actief, afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen en boekwaarde 31/12 worden meegenomen.

Tevens moet in de toelichting onder de materiële vaste activa afzonderlijk worden opgenomen:

- Gronden en terreinen;
- Woonruimten;
- Bedrijfsgebouwen;
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Vervoermiddelen;
- Machines, apparaten en installaties;
- Machines, apparaten en installaties waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Overige materiële vaste activa;
- Overige materiële vaste activa waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

2.3. Ondergrens investeringsbedragen

Met de invoering van de vennootschapsbelasting moet een onderscheid in de ondergrens voor het activeren van investeringen gemaakt worden.

Voor reguliere investeringen mag de gemeente zelf een ondergrens bepalen vanaf welk bedrag investeringen worden geactiveerd. In Oosterhout hanteren we voor investeringen een ondergrens van € 25.000. Investerings van een kleinere omvang, worden direct ten laste van de reguliere exploitatie gebracht. De ondergrens wordt vooral gehanteerd om de bundeling van kleinere investeringen en daarmee de vermindering van administratieve lasten te stimuleren.

Fiscaal echter geldt een ondergrens van € 450 als investering. Dit betekent dat elke uitgave groter dan deze € 450 met een meerjarig nut niet meer direct ten laste van de reguliere exploitatie geboekt wordt, maar geactiveerd en over de verwachte levensduur wordt afgeschreven. De fiscale ondergrens geldt alleen voor investeringen ten behoeve van activiteiten die onder de vennootschapsbelasting vallen.

2.4. Activering van investeringen

Alle investeringen worden geactiveerd. Dit betekent dat er jaarlijks op wordt afgeschreven. Door deze afschrijvingen wordt de waardevermindering van het actief boekhoudkundig tot uitdrukking gebracht. Het afschrijven is aan regels gebonden (artikel 64 BBV). Daarbinnen kan de gemeente zelfstandig beleid vaststellen.

Niet alle gemeentelijke investeringen kennen een technische levensduur (tijdsduur waarin het activum technisch kan functioneren), bijvoorbeeld: een door de gemeente aan derden opgedragen organisatieonderzoek. In dergelijke gevallen wordt over het algemeen aangenomen dat het geïnvesteerde bedrag in de daarop volgende tijd terugverdiend zal worden en derhalve tot activering wordt overgegaan.

Een ander voorbeeld zijn de gelden die gemeenten ter beschikking stellen aan instellingen en verenigingen voor bijvoorbeeld de bouw of uitbreiding van accommodaties die niet in eigendom van de gemeente zijn (bijvoorbeeld de bouw van kleedgebouwen door sportverenigingen). Deze laatste investeringen kunnen normaal geactiveerd worden.

De gewone uitgaven die een regelmatig karakter hebben, komen rechtstreeks ten laste van de exploitatie in het jaar waarin de kosten zijn gemaakt. Bij onderhoudswerkzaamheden moet een onderscheid gemaakt worden in groot onderhoud/reconstructie en regulier onderhoud. Onderhoud wordt beschouwd als regulier als dit passend is binnen de jaarlijks terugkerende onderhoudswerkzaamheden. In dit geval worden de kosten niet geactiveerd. In situaties waarbij sprake is van een functiewijziging naar aanleiding van het groot onderhoud of reconstructie dan dienen de onderhoudskosten wel geactiveerd te worden.

Er moet rekening worden gehouden met het feit dat de investeringen ook extra lasten met zich mee kunnen brengen in de exploitatie. Hierbij moet niet uitsluitend gedacht worden aan kapitaallasten, maar ook aan bijvoorbeeld extra onderhoudskosten en dergelijke. Bij het aanvragen van kredieten moet dit in het college- of raadsvoorstel worden meegenomen.

De kosten en opbrengsten die samenhangen met de grondexploitatie, waarvan het project nog niet geheel is afgerond, worden niet als investering beschouwd. Het saldo tussen de kosten en opbrengsten wordt jaarlijks geactiveerd via de balanspost Onderhanden werk. Dit houdt in dat er niet op wordt afgeschreven.

2.5. Toerekening apparaatskosten

Om de exploitatie minder gevoelig te maken voor fluctuaties in investeringsniveau, wordt gekozen jaarlijks een vast bedrag van € 750.000 aan apparaatskosten te activeren. Anders zou bij een toename van investeringsprojecten een voordeel in de exploitatie ontstaan en bij een afname een nadeel. Dit zou tot ongewenste effecten leiden. Het volgende beleid wordt daarbij gehanteerd:

	Begroting	Werkelijkheid
Reguliere investeringen binnen het investeringsplafond	Jaarlijks wordt maximaal € 750.000 geactiveerd; Verdeling via een standaardopslag (vast percentage) over de projecten	Werkelijke boeking direct na kredietvotering op basis van voorcalculatie. Geen relatie met feitelijk bestede uren. Wel tijdschrijven per project om project qua uren goed te beheersen (geen financiële vertaling naar het project).
Projecten binnen de bouwgrondexploitatie	Uren worden doorberekend op basis van raming van het aantal uren per project (complex).	Uren worden doorberekend op basis van het werkelijk aantal bestede uren per project (complex).

2.6. Investeringen ten laste van reserves

Investeringen komen in principe alleen voor dekking vanuit reserves in aanmerking indien wordt voldaan aan de volgende twee criteria:

- de kapitaallasten van de investering worden niet in de kostprijs of in een tarief verdisconteerd (het bedrag wordt dus niet doorberekend);
- de investering kent een lange afschrijftermijn en komt in principe niet in aanmerking om op termijn te worden vervangen.

2.7. Investeringen en het BTW compensatiefonds

Bij het opstellen van het investeringsplan dient de hoogte van de investeringsbedragen bepaald te worden. De projectleider geeft aan welke bedragen (exclusief BTW) noodzakelijk zijn voor de betreffende investering en waarvoor ze zijn bedoeld. In overleg met de Adviseurs planning en control wordt vastgesteld in hoeverre de BTW over het investeringsbedrag terug te vorderen is. Is de BTW niet terug te vorderen dan is het BTW-bedrag een kostenverhogende factor.

3. Kredieten

3.1. Planning & controlcyclus

Dit hoofdstuk brengt de investeringen in beeld in relatie tot de P&C cyclus.

Onderdeel P&C cyclus	Besluitvorming	Inhoud van de informatie
Meerjarenbeleidsprogramma/ perspectiefnota	Raad/ College	(Indicatief) vaststellen van de investeringsniveaus op hoofdlijnen en van grote investeringen in meerjarig perspectief.
Programmabegroting	Raad/ College	Vaststellen van investeringsniveaus en grote investeringsprojecten. Uitwerking van de investeringsniveaus in concrete uitvoeringsplanning.
Afdelingsplannen	Management	Overzicht van investeringen in betreffende jaar qua uitvoering per afdeling.
Concernrapportages	Raad/ College	Periodieke rapportage over de (planmatige en financiële) voortgang van de investeringen, met in ieder geval een uitsplitsing in: - Projecten, die nog gevoteerd dienen te worden door Raad; - Projecten, die nog beschikbaar gesteld moeten worden door het College; - Lopende projecten.
Maandrapportages	Management	Periodieke rapportage over de (planmatige en financiële) voortgang van de investeringen.
Programmarekening	Raad/ College	Verantwoording van uitgevoerde en lopende investeringsprojecten. Daarnaast aandacht voor projecten die nog gevoteerd en beschikbaar gesteld dienen te worden.

Rol van de Raad

Uit bovenstaande blijkt al dat de Raad de gelden beschikbaar stelt voor de investeringen. De raad stelt via de programmabegroting de planningslijst vast per beleidsterrein. In deze planningslijst staan de afzonderlijke projecten vermeld voor de komende periode zonder de te verwachten kosten per project. Dit laatste om te voorkomen dat voorlopige ramingen al in de voorfase bekend zijn bij externe partijen.

Rol van het College

Het college stelt de te verwachten kosten per project vast via een vertrouwelijke lijst, die niet naar buiten gebracht mag worden, ook niet via de Raad. In deze lijst wordt tevens de tijdsvolgorde waarin de projecten worden uitgevoerd, vastgesteld (globale uitvoeringsplanning). Via de concernrapportage wordt de raad achteraf op de hoogte gesteld van de toegezegde bedragen per project.

Voor diverse investeringen wordt door de Raad de uitvoering overgedragen aan het College.

De volgende criteria worden toegepast:

- a) investeringen, die vallen onder vervangingsinvesteringen;
- b) investeringen passend binnen een vastgesteld beheerplan;
- c) routinematige investeringen c.q. investeringen die een hoge mate van uitvoerend karakter hebben.

Uitgezonderd zijn investeringen, waarbij:

- a) de kaders onvoldoende duidelijk zijn;
- b) investeringen ten laste van reserves.

Delegatie vindt uiteraard plaats binnen de vooraf bepaalde budgettaire kaders. Bij mogelijke overschrijding ervan, wordt de investering alsnog voorgelegd aan de raad.

3.2. Jaarlijks investeringsplafond

Het jaarlijkse investeringsniveau is gemaximaliseerd op een vast niveau. Dit niveau is exclusief investeringen die ten laste van reserves worden gebracht en investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing in rekening wordt gebracht (afval en riolering).

Via het meerjarenbeleidsplan / perspectiefnota wordt het structureel investeringsniveau per beleidsterrein vastgesteld. Op dat moment worden de strategische keuzes gemaakt. In de begroting wordt het investeringsniveau ingevuld met concrete investeringsprojecten.

Het investeringsplan heeft de vorm van een uitvoeringsplanning van investeringen, waarbij benodigde investeringskredieten zijn ingedeeld naar het jaar waarin ze ook daadwerkelijk uitgevoerd worden (dus niet meer naar het jaar waarin het krediet voorgelegd wordt aan de Raad). Doelstelling is om het investeringsplan (=uitvoeringsplanning) op te stellen voor een periode van vier jaar. Bij projecten die lopen over meerdere jaren worden de bedragen dan ook verdeeld over meerdere jaren en ontstaan in feite dekkredieten.

Bij de begroting wordt tevens het jaarplan openbare ruimte (JOR) vastgesteld. Dit vormt een nadere invulling van het investeringsplan, waarbij in de openbare ruimte uit te voeren projecten zo efficiënt en effectief mogelijk worden gekoppeld. Hierin zijn dus investerings- en exploitatie gelden als gebundelde dekking opgenomen.

3.3. Kredietaanvragen

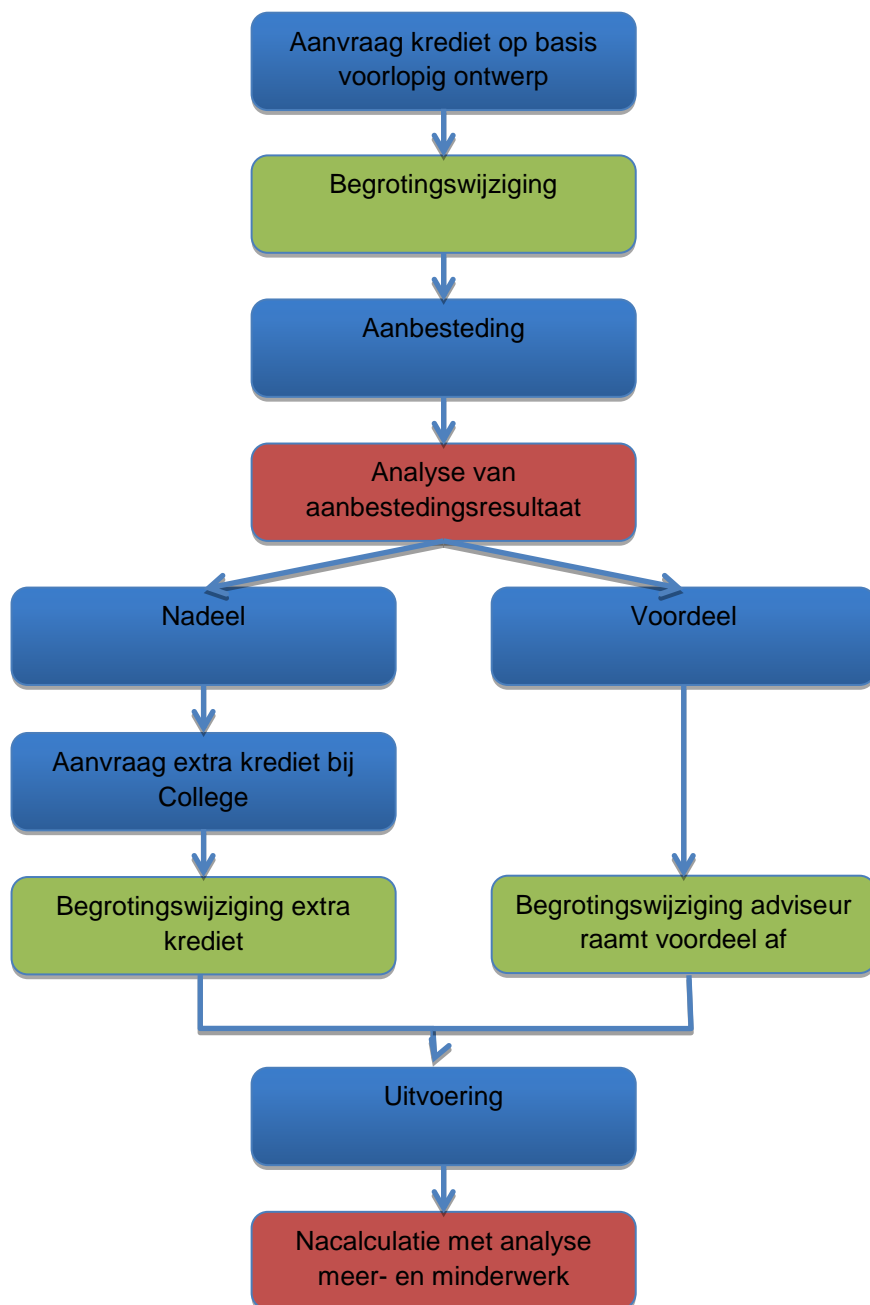
Belangrijk onderdeel bij investeringen is het aanvragen van beschikbare middelen. Hiervoor wordt krediet aangevraagd via het College en/of de gemeenteraad.

Het proces ziet er als volgt uit. De afdeling vraagt op basis van het voorlopig ontwerp krediet aan bij het College. De kostenraming moet altijd als vertrouwelijke bijlage worden opgenomen. Dit om te voorkomen dat de aanbesteding wordt beïnvloed. Het krediet wordt vastgelegd met een begrotingswijziging, hierdoor wordt het krediet gelijk afgehaald van het uitvoeringsplan of JOR budget. Dit krediet valt na één jaar vrij indien de aanbesteding niet heeft plaatsgevonden. De afdeling gaat verder met het opstellen van het definitief ontwerp en de aanbesteding. Na de aanbesteding maakt de afdeling een analyse van het aanbestedingsresultaat. Bij een voordeel wordt de analyse aan de adviseur Planning & Control verstrekt. Deze raamt op basis van deze analyse het krediet af en geeft het vrij. De vrijvallende middelen komen ten gunste van het uitvoeringsplan of JOR budget of worden in een afzonderlijk krediet opgenomen. De ruimte vervalt aan het einde van het jaar.

Bij een aanbestedingsnadeel moet de afdeling naar het College voor het aanvragen van extra krediet. Dit krediet wordt vertaald in een begrotingswijziging en afgehaald van het budget beschikbaar voor het uitvoeringsplan of JOR budget.

Het is dus niet zo dat beschikbaar gestelde bedragen op basis van een voorlopig ontwerp, die niet nodig zijn voor het betreffende project vrij besteedbaar zijn. De afdeling moet met nieuwe voorstellen komen die de vastgestelde procedure zelfstandig moeten doorlopen.

Schematisch ziet het proces er als volgt uit.

3.4. Vervallen investeringsruimte / afsluiten lopende kredieten

Projecten opgenomen in de uitvoeringsplanning en het JOR moeten uiterlijk aan het einde van het jaar, waarop ze betrekking hebben, gevoteerd zijn door de raad en beschikbaar zijn gesteld door het college. Er vindt geen overheveling plaats van nog te vóteren kredieten naar het nieuwe jaar, tenzij hiertoe expliciet wordt besloten.

Kredieten, die op dat moment nog niet aangevraagd zijn, vervallen dus. Wanneer de investering toch nog noodzakelijk is, dient deze investering in concurrentie gebracht te worden met posten die in een volgend jaar begroot zijn. Dit zal leiden tot herprioritering, wat inhoudt dat de noodzaak en het belang van de diverse posten heroverwogen moeten worden om vervolgens aan de meest urgente posten voorrang te verlenen.

Het investeringsplan en het JOR hebben de vorm van een uitvoeringsplan, waarbij aangegeven wordt welke investeringen in een bepaald jaar daadwerkelijk uitgevoerd worden. Het is dan ook voor de hand liggend dat deze investeringen binnen een bepaalde tijd na kredietvoting worden uitgevoerd. Kredieten worden in principe uiterlijk acht maanden na het einde van het jaar waarop de investering betrekking had afgesloten.

Deze termijn is gekoppeld aan de tweede concernrapportage. Na deze termijn wordt het krediet dus afgesloten en kunnen er geen gelden meer op deze post worden uitgegeven. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening zal aangegeven worden welke kredieten het betreft en er zal indien wordt afgeweken van deze regel gefundeerd aangegeven worden wat hiervan de reden is. Een reden om dit niet te doen, kan zijn dat er een krediet beschikbaar is gesteld voor een langere periode (dit moet dan wel aangegeven zijn bij de kredietvoting).

Per project wordt dus in feite beoordeeld wat met het niet-gebruikte krediet wordt gedaan, zodat voorkomen wordt dat de kredieten jaren open blijven staan.

4. Verantwoording

Gedurende de looptijd van de investering wordt via planning- en controlproducten steeds verantwoording afgelegd over de voortgang van de projecten. Daarnaast kan het afhankelijk van het project noodzakelijk zijn tussentijds inhoudelijke en financiële terugkoppeling te verstrekken.

Er moet speciale aandacht komen voor de verantwoording achteraf. Dit heeft twee doelen, enerzijds transparant en zichtbaar te maken wat we met de ons ter beschikking gestelde middelen hebben gerealiseerd en of we binnen de gestelde kaders zijn gebleven. Daarnaast geeft dit invulling aan ons lerend vermogen. Door steeds achteraf kritisch naar de uitvoering en calculaties te kijken, kunnen we steeds meer grip op en gevoel bij toekomstige projecten krijgen.

Dit is alleen mogelijk indien er van de verschillende projecten dossiers aangelegd en bewaard worden en wanneer er nacalculaties gemaakt worden. Deze eindverantwoording kan indien de resultaten hiertoe aanleiding geven ter besluitvorming worden aan het college worden aangeboden.

4.1. Standaard dossierindeling

De projectleider, welke wordt aangewezen door de afdelingsmanager, is verantwoordelijk voor de volledigheid en juistheid van de inhoud van de investeringsdossiers. Via parafering van de checklist verleent de afdelingsmanager decharge aan de projectleider en geeft hij expliciet goedkeuring aan de nacalculatie en de verschillenanalyse.

Mede op advies van de accountant is een checklist opgesteld. In deze checklist staan de zaken vermeld welke minimaal in de investeringsdossiers aanwezig moeten zijn.

Omschrijving	In dossier aanwezig	Opmerkingen
1. Raads-/collegenota en besluit (het werkelijke besluit en de bijlagen) <ul style="list-style-type: none"> Voorcalculatie met onderbouwing (documentatie, gevolgde procedure, inschrijvingen offerten, kostencalculaties adviesbureaus, restwaarden, subsidies etc.) Bestek en tekeningen Budgethouder Verwachte doorlooptijd investering Afschrijvingstermijn Bruto raming kapitaaluitgaven (bedrag) Bruto raming kapitaalinkomsten (bedrag) Onttrekking(en) uit reserve(s) en/of voorziening(en) Storting(en) in reserve(s) en/of voorziening(en)	<ul style="list-style-type: none"> Ja / nee Ja / nee Ja / nee Ja / nee Ja / nee Ja / nee Ja / nee Ja / nee Ja / nee Ja / nee	
2. Aanbestedingsprocedure (bij afwijking standaardprocedure) en aanbestedingsbesluit	<ul style="list-style-type: none"> Ja / nee	
3. Raadsvoorstel en raadsbesluit	<ul style="list-style-type: none"> Ja / nee	
4. Begrotingswijziging	<ul style="list-style-type: none"> Ja / nee	
5. Periodieke budgetcontrole en verantwoording	<ul style="list-style-type: none"> Ja / nee	
6. Nacalculatie en verschillenanalyse: <ul style="list-style-type: none"> Over- c.q. overschrijding van het beschikbaar gestelde krediet Analyseren van eventuele afwijkingen Toelichting van de afwijkingen	<ul style="list-style-type: none"> Ja / nee Ja / nee Ja / nee	
7. Afsluiting van het krediet: akkoord door afdelingsmanager	<ul style="list-style-type: none"> Ja / nee	
8. Uitdraai van de verwerking van de investering in het financiële systeem	<ul style="list-style-type: none"> Ja / nee	
9. Overige documentatie		

4.2. Tussentijdse evaluatie

De projectleiders zijn verantwoordelijk voor tussentijdse evaluaties van de projecten, zowel inhoudelijk, planning technisch als financieel. Deze evaluaties moeten minimaal met de tweede concernrapportage en jaarrekening plaats te vinden. Hierbij moet worden beoordeeld of de projecten nog in de pas lopen met het gevoteerde krediet en of de projecten tijdig kunnen worden afgerond en afgesloten. Mocht dit niet het geval zijn dan moeten de desbetreffende manager(s) tijdig geïnformeerd te worden en de nodige maatregelen te worden getroffen. Ook de raad en / of het college moet(en) tijdig van eventuele afwijkingen op de hoogte gebracht worden.

4.3. Nacalculatie en verschillenanalyse

Voor iedere investering boven de € 500.000 moet een nacalculatie en verschillenanalyse worden opgesteld door de projectleider. Deze worden ter goedkeuring voorgelegd aan de afdelingsmanager. Zowel de geraamde, werkelijke kosten en verschillen moeten hierin zichtbaar zijn en duidelijk moet zijn waaruit deze bestaan.

Indien noodzakelijk geacht kan de nacalculatie en verschillenanalyse ter kennis worden gebracht aan het college.

4.4. Afsluiten en bewaren van dossiers

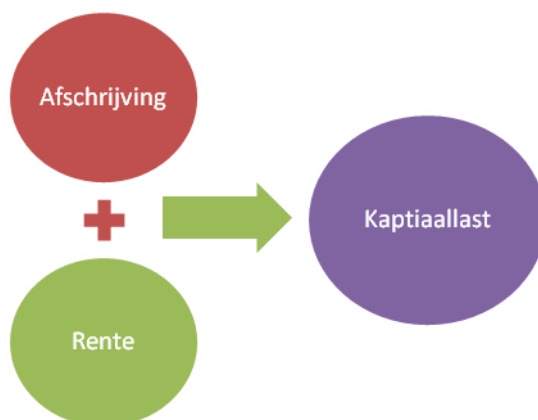
De investeringsdossiers van kortlopende projecten worden gedurende de looptijd van het project bewaard op de afdeling van de projectleider. Na afsluiting van de kredieten en volledige afwikkeling van de investeringsdossiers en parafering van de checklist door de afdelingsmanager en de projectleider worden de dossiers aangeboden aan de afdeling BV/PIM.

Bij langlopende projecten worden de dossiers bewaard door de projectleider. Deze beoordeelt of delen van het dossier, inclusief de checklist, al aangeboden kunnen worden aan de afdeling BV/PIM of dat dit pas gebeurt wanneer het gehele project is afgerond. Dit is een inschatting van de projectleider zelf, waarbij echter wel voorkomen moet worden dat bepaalde gegevens over afdelingen / medewerkers heen verspreid zijn. Wanneer een project daadwerkelijk geheel is afgerond, moet het dossier zo spoedig mogelijk, volledig, inclusief geparafeerde checklist, aangeboden worden aan de afdeling BV/PIM.

Wanneer een project tussentijds overgaat naar een andere projectleider of andere afdeling, moet het gehele dossier worden overgeheveld naar de nieuwe projectleider, inclusief de daarbij behorende verantwoordelijkheden. Het krediet moet in dat geval ook afgesloten en overgeheveld worden naar de nieuwe projectleider.

5. Afschrijven en rente toerekenen

Activering van investeringen vindt plaats vanuit de gedachte van een langdurig nut of profijt vanuit het geïnvesteerde, waarbij de lasten gedurende deze tijd in de exploitatie worden genomen. De jaarlijkse kosten bestaan uit afschrijving plus rente over het geïnvesteerd vermogen. Deze beide componenten tezamen vormen de kapitaallasten.

Door technische slijtage of economische veroudering neemt de gebruikswaarde af en daarmee de waarde in het economisch verkeer. Het zichtbaar maken van deze waardevermindering van activa wordt afschrijven genoemd. Bij het bepalen van de afschrijving dient een aantal aspecten in ogenschouw genomen te worden:

- afschrijvingsmethode;
- afschrijvingsbasis (waarderingsgrondslag);
- afschrijvingstermijn (verwachte levens- of gebruiksduur);
- startmoment van de afschrijvingen;
- verwachte restwaarde aan het einde van de gebruiksduur;
- eventueel behaalde boekwinst bij desinvesteren;
- extra incidentele afschrijvingen;
- diversiteit aan afschrijvingstermijnen bij grotere projecten.

5.1. Toerekeningbeginsel

Op basis van het toerekeningbeginsel worden afschrijvingen ten laste van de exploitatie gebracht. Het toerekeningbeginsel houdt in dat gezocht wordt naar het juiste moment om kosten te verantwoorden in de exploitatie. In het verlengde van het baten- en lastenstelsel betekent dit dat kosten worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben. Voor activa betekent dit dat niet de gehele investeringslast in één jaar tot uitdrukking wordt gebracht maar dat gedurende de hele periode dat de activa haar nut afgeven, de lasten tot uitdrukking komen in de exploitatie. Door activa af te schrijven over de jaren waaraan zij haar nut afstaat, wordt aan dit beginsel tegemoet gekomen.

5.2. Afschrijvingsmethode

Op grond van het BBV zijn alle afschrijvingsmethoden die uitgaan van het toerekeningprincipe toegestaan. Dit beginsel houdt in dat baten en lasten, evenals risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, worden verwerkt in de jaarrekening van het begrotingsjaar.

De bindende regels vanuit het BBV betreffen onder meer:

- De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. (artikel 64, lid 1);
- Slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden van de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en de lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar. (artikel 64, lid 2);
- Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. (artikel 64, lid 3);
- In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder a, maximaal gelijk aan de looptijd van de lening. (artikel 64, lid 4);
- In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder b, ten hoogste vijf jaar. (artikel 64, lid 5);
- Voor bijdragen aan de activa in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34, onderdeel c, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt. (artikel 64, lid 6);
- Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. (artikel 65, lid 1);
- Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde. (artikel 65, lid 3).

De te hanteren afschrijvingsmethode is niet specifiek voorgeschreven. De meest voorkomende afschrijvingsmethoden zijn de lineaire afschrijvingsmethode en de afschrijving door middel van jaarlijks gelijkblijvende annuïteiten.

Lineaire afschrijvingsmethode

Bij lineaire afschrijving wordt de afschrijving berekend op basis van een vast percentage van de investering (minus eventuele restwaarde) oftewel gedurende de economische levensduur van de investering. Daarbij is het bedrag van de investering gelijk aan de verkrijging- of vervaardigingsprijs, eventueel verlaagd met bijdragen van derden en bestemmingsreserves. De afschrijvingslasten zijn jaarlijks gelijk, terwijl de rente jaarlijks afneemt (is gerelateerd aan de boekwaarde per 1 januari). De kapitaallasten (afschrijving + rente) laten jaarlijks een dalend verloop zien.

Annuïtaire afschrijvingsmethode

De annuïtaire afschrijvingsmethode is erop gericht dat de kapitaallasten (afschrijving + rente) jaarlijks gelijk zijn. Daarbij neemt, in meerjarig perspectief, de afschrijvingscomponent toe en de rentecomponent met hetzelfde bedrag af.

Op dit moment wordt in de gemeente Oosterhout in principe lineair afgeschreven. Voor de annuïtaire methode kan gekozen worden, wanneer tegenover de kapitaallasten een periodieke inkomensstroom staat welke betrekking heeft op het desbetreffende actief. De baten en lasten worden daarom in dezelfde periode aan hetzelfde actief toegerekend.

5.3. Afschrijvingsbasis (waarderingsgrondslag)

De waardering van activa is van belang omdat het de basis vormt voor de berekening van de afschrijving. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (artikel 63 BBV). De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de verkrijgings- of vervaardigingsprijs wordt kostenverhogende BTW opgenomen, dit betreft BTW welke niet in vooraf trek kan worden genomen nog gecompenseerd via het BTW-compensatiefonds.

Er zijn een aantal uitzonderingen op de hoofdregel:

- voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs;
- gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde;
- van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen;
- eventueel ontvangen bijdragen van derden kunnen in mindering worden gebracht onder die voorwaarde dat er een directe aantoonbare relatie bestaat tussen de kosten van de investering en de daarvoor ontvangen vergoeding.

5.4. Afschrijvingstermijn

Het toerekenen van de kosten van een investering aan de periode waarin de baten van de desbetreffende investering zich voordoen is kenmerkend voor het stelsel van baten en lasten. Bij de afschrijvingstermijn is dan ook de vraag aan de orde hoe de toekomstige gebruiksduur van een investering bepaald wordt. Hierbij is het onderscheid tussen de technische en economische levensduur gangbaar.

Bij afschrijving op basis van de technische levensduur wordt gekozen voor een afschrijvingsperiode die gelijk is aan de verwachte periode dat het actief technisch bruikbaar is.

Bij afschrijving op basis van economische levensduur wordt uitgegaan van de verwachte periode dat het productiemiddel nog kan concurreren met gelijksoortige nieuwere productiemiddelen. Als een geavanceerder productiemiddel op de markt komt waarmee een belangrijke productiviteitsstijging gerealiseerd kan worden, betekent dit het einde van de economische levensduur. Een goed voorbeeld in dit verband is software vanwege de voortdurende ontwikkelingen op dit gebied en de daarmee samenhangende snelle economische waardedaling.

Verder zijn er talrijke gemeentelijke voorzieningen waarbij niet zozeer sprake is van technische of economische levensduur maar veeleer van functionele levensduur, dat wil zeggen de periode dat de gemeentelijke voorziening nut oplevert voor de gemeente. In de praktijk gebeurt het vaak dat de feitelijke gebruiksduur door veranderde inzichten, behoeften en wettelijke eisen korter is dan de zuivere technische levensduur.

Volgens het BBV moeten de vaste activa met een beperkte gebruiksduur in beginsel worden afgeschreven volgens een stelsel dat afgestemd is op de verwachte toekomstige gebruiksduur. Bij de bepaling van de levensduur van het activum dient de bestendige gedragslijn gevolgd te worden. Dit houdt in dat een eenmaal gekozen benadering niet zonder meer gewijzigd mag worden.

De immateriële activa, dit zijn kapitaaluitgaven waar geen gemeentelijke bezittingen tegenover staan zoals onderzoek en ontwikkeling en de kosten van het afsluiten van een geldlening (disagio), worden op zo'n kort mogelijke termijn afgeschreven. Ze moeten in ieder geval in ten hoogste vijf jaar afgeschreven worden.

Om binnen de gemeente Oosterhout de uniformiteit bij het bepalen van de afschrijvingstermijn te bevorderen, zijn voor de meest voorkomende investeringen normen gehanteerd, welke in bijlage 2 zijn opgenomen. De ingangsdatum voor deze normen is 1 januari 2017; op investeringen van vóór deze datum zijn geen correcties noodzakelijk.

Bij afwijking van de normen moet dit in een raads- en / of collegevoorstel gemotiveerd worden aangegeven.

Verlenging van de afschrijvingstermijnen

Afschrijvingstermijnen mogen nooit zonder meer worden verlengd om budgettaire ruimte te creëren. Hierdoor zouden te grote risico's ontstaan op het moment dat tot vervanging moet worden overgegaan. Verlenging is alleen te overwegen indien de nieuwe beoordeling tot de conclusie leidt dat de technische/ economische / functionele levensduur een verlenging rechtvaardigt.

De door de gemeente gekozen afschrijvingsmethode(n) en waarderingsgrondslagen dienen in overeenstemming te zijn met het BBV. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten van belang.

- De economische levensduur is bepalend voor de duur van de afschrijvingsperiode, waarbij de economische levensduur nooit langer is dan de technische levensduur.
- Bestendige gedragslijn. Het BBV laat op bepaalde onderdelen de keuze van beleid aan de gemeente over. Elke gemeente kan, indien keuzevrijheid zich voordoet, die benadering kiezen die het best past bij de eigen bedrijfsvoering. Een eenmaal gekozen benadering mag niet zonder meer gewijzigd worden (bestendige gedragslijn).
- De eventuele boekwaarden van buiten gebruik gestelde activa worden, verminderd met eventuele opbrengsten, versneld afgeschreven.
- In het stelsel van baten en lasten worden kapitaaluitgaven (investeringen) die over meerdere jaren nut hebben over meerdere jaren ten laste van de resultatenrekening gebracht. Dit wordt gedaan in de vorm van afschrijvingen. Een afschrijving kan dan ook worden gezien als een waardevermindering.

5.5. Overige aandachtspunten afschrijven

Hieronder worden enkele aandachtspunten weergegeven die betrekking hebben op het afschrijven van activa.

5.5.1. Startmoment van afschrijvingen

Er is een aantal mogelijke momenten waarop met afschrijven kan worden begonnen, elk van deze momenten is voor discussie vatbaar. De commissie BBV hanteert een drietal acceptabele momenten wanneer met het afschrijven van een nieuw kapitaalgoed wordt begonnen, te weten:

- a) óf in het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt en vanaf het moment dat het door de gemeente in gebruik kan worden genomen,
- b) óf medio het begrotingsjaar waarin het gereed komt/verworven wordt,
- c) óf in het begrotingsjaar dat volgt op het jaar waarin het gereed komt/verworven wordt.

Voor het doorbelasten van kapitaallasten wordt een onderscheid gemaakt tussen het in de begroting en het op rekeningsbasis doorbelasten van kapitaallasten (rente + afschrijving).

Begroting

De afschrijvingslasten worden berekend over de boekwaarde per 1 januari van het voorgaande jaar zodat in het jaar van aanschaf geen kosten voor afschrijving worden opgenomen. In de meerjarenbegroting voor volgende jaren worden de volledige afschrijvingslasten per jaar opgenomen.

Jaarrekening

De afschrijvingslasten worden berekend over de boekwaarde per 1 januari van het jaar zodat in het jaar van aanschaf geen kosten voor afschrijving en rente worden opgenomen. Activering vindt plaats op 31 december van het jaar, waarna eerst in het volgende jaar over de investering wordt afgeschreven.

Definitie gereed melding

Het moment waarop de budgethouder aangeeft dat het actief gereed is. Dit is het moment dat het actief gebruikt gaat worden voor het doel waarvoor het bestemd is, ongeacht of het definitief is opgeleverd.

Op basis van de voorgaande nota investeringen en afschrijvingen (2004) werden in de begroting geen kapitaallasten opgenomen in het jaar van aanschaf (optie c). In de werkelijkheid echter werden afschrijvingen al berekend vanaf het moment van gereedkomen van de investering (optie a). Dit blijkt in de praktijk tot stagnatie te leiden bij het opstellen van de jaarrekening en zorgt ervoor dat de

kapitaallasten van begroting en jaarrekening niet te vergelijken zijn. Daarom wordt vanaf nu zowel bij de begroting als in de werkelijkheid gebruik gemaakt van optie c). Praktisch houdt dit in dat een investering die medio 2017 gereedkomt pas vanaf 1 januari 2018 voor afschrijving in aanmerking komt.

5.5.2. Afschrijving op gronden

Het afschrijven op gronden neemt een bijzondere plaats in omdat gronden duurzame goederen zijn die niet aan slijtage onderhevig zijn. Er bestaat dan ook geen noodzaak tot afschrijven. Uitsluitend wanneer de economische nuttigheid van de grond wijzigt, kan van dit principe worden afgeweken.

5.5.3. Extra (incidentele) afschrijvingen

Alleen in gevallen waarbij de economische waardedaling van het activum sneller verloopt dan de daling van de boekwaarde is extra incidentele afschrijving toegestaan. Als het actief buiten gebruik wordt gesteld of tenietgaat, dan moet de boekwaarde in één keer afgeschreven te worden. Indien de bestemming van een actief wijzigt, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen. Extra afschrijvingen dienen onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking te worden genomen (artikel 63 en 65 BBV).

5.5.4. Restwaarde

De restwaarde van een investering is van tevoren veelal moeilijk in te schatten toch kan het gebeuren dat dit vooraf bekend is (bijvoorbeeld tijdelijke noodlokalen). Op grond van het voorzichtigheidsprincipe wordt er dan ook vanuit gegaan dat de restwaarde nihil is tenzij expliciet bepaald. Als gevolg hiervan kan bij inruil of afstoting van een productiemiddel sprake zijn van boekwinst, het verschil tussen de boekwaarde volgens de financiële administratie en de opbrengstwaarde. De boekwinst wordt als incidentele bate in de jaarrekening verantwoord..

5.5.5. Componentenbenadering

Investerings worden in de uitvoering in toenemende mate integraal aangepakt. Hierdoor zijn zij opgebouwd uit een aantal deelinvesterings zoals grond, voorbereidingskosten, bouw en installaties. Voor deze onderdelen gelden verschillende afschrijvingstermijnen. Om de juiste afschrijvingstermijnen en daardoor ook afschrijvingen per investeringsobject te kunnen bepalen, moeten de samengestelde investeringsprojecten naar hun componenten uitgesplitst worden. Daarbij moet ook onderscheid worden aangebracht tussen investeringen met een economisch en maatschappelijk nut.

Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in de geplande en in uitvoering zijnde investeringen, moet splitsing opgenomen zijn in het investeringsplan en de kredietaanvraag.

5.6. Rente

Activa leggen beslag op de beschikbare financieringsmiddelen van de gemeente (vermogensbeslag). De daarmee gepaard gaande kosten worden als rente in de jaarlijkse kapitaallasten opgenomen. De wijze waarop deze rentekosten worden bepaald is opgenomen in de financiële verordening 212 van de gemeente.

Bijlage 1 Begrippen

Activeren

Het opnemen van investeringen op de balans. De waarde van de activa wordt bij het vermogen van de gemeente geteld. De jaarlijkse kosten worden in de toekomst ten laste van de exploitatie gebracht, dit zijn de kapitaallasten.

Afschrijven

Een boekhoudkundige weergave van de waardevermindering van activa wegens technische slijtage en economische veroudering. Het af te schrijven bedrag hangt af van de economische levensduur van de investering. De afschrijvingen zijn onderdeel van de kapitaallasten. De meest voorkomende afschrijvingsmethoden zijn lineaire afschrijving en annuïtaire afschrijving.

Agio/Disagio

Agio is het verschil tussen het bedrag waarvoor een lening wordt aangegaan en het bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd. Agio kan ook te maken hebben met aandelen. De prijs, of koers, van een aandeel is opgebouwd uit de nominale waarde plus het agio. Disagio is het tegengestelde van agio.

Annuïtaire afschrijvingsmethode

Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks gelijk zijn gedurende de gehele economische levensduur van de investering. In de beginjaren is de afschrijvingscomponent laag en de rentecomponent hoog. Aan het eind ligt deze verhouding andersom.

Boekwaarde

Waarde van de activa op de balans. Dit is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen.

Boekwinst

Als het actief wordt verkocht tegen een prijs die hoger is dan de resterende boekwaarde op het moment van verkoop.

Economische levensduur

Slijtage van de activa door veroudering. Er komen nieuwe machines op de markt waarin de jongste technische kennis is verwerkt. De economische levensduur wordt bepaald door rationeel en doelmatig gebruik rekening houdend met technologische ontwikkelingen.

Financiële vaste activa

Is een groep van activa die een financiële waarde of bezit vertegenwoordigen (bijvoorbeeld deelnemingen en aandelen).

Immateriële vaste activa

Dit zijn investeringsuitgaven waar geen gemeentelijke bezittingen tegenover staan. Dit zijn die activa die niet stoffelijk van aard zijn en die niet onder de financiële vaste activa worden begrepen (bijvoorbeeld kosten sluiten geldleningen).

Investeren

Het aanschaffen of zelf produceren van activa. Hierbij is het de bedoeling de activa meer jaren te gebruiken.

Investering

Een uitgave van enige omvang, waarvan het nut zich over meer jaren uitstrekt. Onderscheid wordt gemaakt tussen investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut.

Investering met economisch nut

Activa die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen of die verhandelbaar zijn, zoals gebouwen. Deze investeringen moeten worden geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Activa die geen mogelijkheid hebben middelen te genereren maar wel duidelijk een publieke taak vervullen zoals wegen, groenvoorziening, bruggen e.d. Deze investeringen mogen volgens de BBV worden geactiveerd.

Investeringskrediet

Bedrag dat door de gemeenteraad is beschikbaar gesteld voor het doen van een investering.

Kapitaallasten

Dit zijn de jaarlijks terugkerende lasten die samenhangen met de investeringen. De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingen en rente.

Levensduurverlengende investeringen

Dit zijn investeringen die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van het betreffend actief.

Lineaire afschrijvingsmethode

Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks dalen. De afschrijvingscomponent is jaarlijks gelijk. Als gevolg van een daling van de boekwaarde neemt de jaarlijkse rentelast af.

Materiële vaste activa

Dit zijn investeringsuitgaven waar bezittingen tegenover staan van stoffelijke aard, waarvan de gebruiksduur gedurende meer jaren kan worden toegepast.

Nieuwe of uitbreidingsinvesteringen

Dit zijn investeringen ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of uitbreiding van de huidige activiteiten

Rente

Een vergoeding voor het beslag dat de boekwaarde van een investering legt op de financieringsmiddelen van de gemeente. De rente is onderdeel van de kapitaallasten.

Restwaarde

Vertegenwoordigt de schatting van de opbrengstwaarde tegen het huidige prijspeil, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen van) het actief.

Technische levensduur

Het aantal jaren dat een actief daadwerkelijk meegaat, voordat het technisch versleten is.

Vaste activa

De bezittingen van de gemeente waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd. Voorbeelden hiervan zijn gronden, gebouwen en inventaris. De vaste activa worden verder verdeeld in: Immateriële vaste activa, Materiële vaste activa en Financiële vaste activa.

Verkrijgingsprijs

Het bedrag dat is betaald om activa aan te schaffen (de inkoopprijs en de bijkomende kosten).

Vervaardigingsprijs

De kosten die gemaakt zijn ten behoeve van het intern vervaardigen van een actief.

Vervangingsinvestering

Het vervangen van een actief waarvan de technische of economische levensduur is verstreken.

Vlottende activa

De bezittingen van de gemeente waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd. Binnen een jaar moeten de vlottende activa zijn omgezet in geld. Voorbeelden hiervan zijn voorraden, debiteuren en liquide middelen (bank en kas).

Vorraden

Dit zijn goederen die je in bewaring houdt voor later gebruik. In de BBV is het volgende onderscheid opgenomen; grond- en hulpstoffen (onderverdeeld naar niet in exploitatie genomen bouwgronden en overige grond- en hulpstoffen), onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie, gereed product en handelsgoederen en vooruitbetalingen.

Bijlage 2 Afschrijvingstabel

Om de afschrijvingstermijnen uniform te hanteren en de verwachte toekomstige gebruiksduur in overeenstemming te brengen met de technische en/of economische levensduur, zijn per activagroep de volgende afschrijvingstermijnen opgenomen.

Soort investering	Nut	Afschrijvingstermijn in jaren
Immateriële vaste activa		
Geldleningen		
Geldleningen kosten van afsluiting (echter max de looptijd v.d. geldlening)	M	5
Saldo agio/disagio		max looptijd lening
Onderzoek en ontwikkeling		
Onderzoek en ontwikkeling	M	Max 5 jr
Milieu: bodemonderzoek	M	5
Monumenten: planopzet	M	5
Bestemmingsplannen	M	10
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		Termijn behorende bij activa
Restauratiebijdragen	M	25
Begraafplaatsen: - bijdrage	M	-
Eenmalige subsidies en bijdragen	M	10
Bijdrage aan verenigingen sport	M	10
Materiële vaste activa		
Gronden en terreinen		
Gronden en terreinen	E/M	GA
geactiveerde verliezen	E	GA
aankopen en overname	E	GA
Bedrijfsgebouwen		
aankoop/nieuwbouw/uitbreiding steen	E	40
nieuwbouw steen (variabel max.)	E	40
nieuwbouw (hout)	E	10
restauratie gebouw	E	25 - 40
bouwtechnische installaties	E	15
inrichtingskosten, meubilair	E	10
bouwkundige voorzieningen, groot onderhoud	E	25
Bouwkundige voorziening aan sportaccommodaties (binnen-, buitensportacc.)	E	20
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		
<i>Civieltechnische werken (bruggen, viaducten, duikers):</i>		
- aanleg	M	25
-mechanisme	M	25
<i>Openbare verlichting:</i>		
- aanleg, lantaarnpalen, lichtmasten, kabelnet	M	25
<i>Openbaar groen:</i>		
- aanleg (bomen en groen)	M	15

Soort investering	Nut	Afschrijvingstermijn in jaren
<i>Speeltuinen en -weiden:</i>		
- aanleg	M	15
<i>Sport buiten:</i>		
aanleg velden	E	25
renovatie velden	E	15
kunstgrasveld - aanleg toplaag	E	10
kunstgrasveld - aanleg onder- en middenlaag	E	20
<i>Wegen aanleg:</i>		
- fiets- en wandelpaden	M	25
- overige wegen; <i>busstrook</i>	M	25
<i>Wegen:</i>		
- herstraten/reconstructies	M	20
<i>Verkeer:</i>		
- verkeersdrempels	M	25
<i>Bushaltes:</i>		
- inrichting	M	20
<i>Parkeervoorzieningen:</i>		
-aanleg parkeerplaatsen	EN	20
<i>Milieu:</i>		
- bodemsanering	M	10
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken waarvoor ter bestrijding van de kosten heffing kan worden geheven		
<i>Begraafplaatsen:</i>		
- aanleg	H	40
<i>Riolering:</i>		
- aanleg en vervanging	H	50
- bergbezinkbassin	H	50
- drukriolering - bouwkundig	H	50
- drukriolering - mechanisch/elektrisch	H	15
- centraalbesturing	H	10
<i>Water:</i>		
waterbeheersing	H	25
waterwerken, aanleg	H	40
<i>Milieu:</i>		
Herinrichting milieustraat	H	20
Vervoermiddelen		
Bedrijfswagen	E	8
Fiets	E	8
Vrachtwagen	E/H	8
Machines, apparaten en installaties		
Automatisering, apparatuur en programmatuur	E	3
Communicatiemiddelen	E	5
Telefooncentrale	E	3
<i>Installaties:</i>		
- geluid	E	5
- lift	E	10
- aanleg zwembadinstallaties	E	15

Soort investering	Nut	Afschrijvingstermijn in jaren
- aanleg beregeningsinstallaties	E	10 - 15
<i>Machines:</i>		
- stemmachines	E	10
- kassa's	E	5
<i>Openbare verlichting:</i>		
- vervanging armaturen	M	15
verkeersregelinstallaties (vri)	M	15
parkeermeters-automaten	M	10
inrichting speeltuin-speelweide	E	5
Technische voorzieningen aan sportaccommodaties	E	10
Machines, apparaten en installaties waarvoor ter bestrijding van de kosten heffing kan worden geheven		
Vuilniswagen	H	8
Veegwagen, zoutstrooier, trekker, heftruck	H	8
weegbruggen	H	10
Milieu: -apparatuur	H	5
Milieu: -treffen voorzieningen	H	10
Begraafplaatsen: diverse voorzieningen	H	15
Overige materiële vaste activa		
Gereedschappen, instrumenten, materialen e.d.	E	5 - 10
Hekwerken, terreinafrastering	E	10
<i>Verkeer:</i>		
- bewegwijzeringsborden	M	10
- controlemiddelen/signaleringsborden	M	5
- lichteninstallaties	M	10
- telapparatuur	M	5
AED	E	3
Overige materiële vaste activa waarvoor ter bestrijding van de kosten heffing kan worden geheven		
containers	H	10
ondergrondse containers	H	10
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking en deelnemingen		looptijd lening
Aandelenkapitaal		GA
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen, GR en verbonden partijen		looptijd lening